

Ügyszám: NAIH/2016/2501/3/J
Ügyintéző: dr. Hackspacher Andrea
Telefon: 391-1454
Hiv.szám: XX-JEFHÁT/2016/93/4.
Ügyintézőjük: dr. Pátkai Nándor

Dr. Molnár Zoltán
közigazgatási államtitkár részére

Igazságügyi Minisztérium

peter.laszlo.salgo@im.gov.hu
nandor.patikai@im.gov.hu

Tisztelt Államtitkár Úr!

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény (Ákr.), és a közigazgatási perrendtartásról szóló törvény (Kp.) tárgyában véleményezésre megküldött tervezeteket áttekintettem. A normatartalom információs alapjogi elemzése során az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban Infotv.), valamint az Alkotmánybíróság releváns AB határozatain kívül figyelembe vettem azt, hogy várhatóan 2018-tól hatályba lép és közvetlenül alkalmazandóvá válik az EU általános adatvédelmi rendelete (a továbbiakban: Rendelet), amely sok tekintetben megváltoztatja a személyes adatok védelmének jogi kereteit, valamint a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) feladatkörét és eljárását, továbbá közvetve és kis mértékben kihat majd a közérdekből nyilvános adatok megismerésének jogi feltételeire is. Az Ákr. és az Kp. tervezett hatályba lépése és a Rendelet hatályba lépése között várhatóan csak néhány hónap lesz az időbeli eltérés, ezért a hivatkozott törvények előkészítésekor célszerű a Rendelet előírásait is figyelembe venni.

A Rendelet végleges szövege még nem ismert, csak egy véglegeshez közeli szövegváltozat, melynek részletes elemzése még nem fejeződött be, ezért fenn kívánom tartani a lehetőséget arra, hogy a törvényelőkészítés későbbi fázisában, a végleges Rendelet megismerését követően további észrevételeket és javaslatokat fűzzek az Ákr. és az Kp. tervezetéhez.

Az Ákr.-t érintő észrevételek és javaslatok

1. A 27. § (1) bekezdés utolsó mondata szerint „*a kérelemre induló eljárásban úgy kell tekinteni, hogy a kérelmező ügyfél a tényállás tisztázásához szükséges személyes adatok – ideértve a különleges személyes adatokat is – kezeléséhez hozzájárulást adott*”. Ezzel kapcsolatban jelzem, hogy a Rendelet a hatóságok adatkezelése esetében a hozzájárulást nem tartja elfogadható jogalapnak. A Rendelet preambuluma szerint:

„[...] *hozzájárulás olyan egyedi esetekben nem szolgálhat érvényes jogalappal a személyes*

adatok kezeléséhez, amelyekben az érintett és az adatkezelő között egyértelműen egyenlőtlen viszony áll fenn, különösen ha az adatkezelő közjogi hatóság, és az adott helyzet valamennyi körülményét figyelembe véve valószínűtlen, hogy a szóban forgó hozzájárulás megadása önkéntesen történt. [...] Ha az adatkezelésre az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítése keretében kerül sor, vagy ha az közérdekű feladat végrehajtásához, illetve hivatali hatáskör gyakorlásához szükséges, az adatkezelésnek az uniós jogban vagy valamely tagállam nemzeti jogában foglalt jogalappal kell rendelkeznie. Ez a rendelet nem követeli meg, hogy az egyes konkrét adatkezelési műveletekre külön-külön jogszabály vonatkozzon. Elegendő lehet az is, ha egyetlen jogszabály a jogalapja több olyan adatkezelési műveletnek is, amely az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettségen alapul, illetve amelyre közérdekből végzett feladat ellátásához vagy hivatali hatáskör gyakorlásához van szükség. [...]"

A 27. § (1) bekezdésében a jogalap tisztázása annál is inkább indokolt lenne, mert a jelenlegi megfogalmazás több értelmezést (megdönthető vagy megdönthetetlen vélelem vagy fikció) megenged.

2. A 28. §-ának (2) bekezdésében foglaltakkal összefüggésben javaslom megvizsgálni az igazságügyi szakértő természetes személyazonosító adatai kezelésének célját, jelesen azt, hogy az adatkezelés céljának eléréséhez szükséges-e egyáltalán ezeknek a zárolni kívánt adatoknak a kezelése. Jogalkalmazási tapasztalataink szerint ugyanis a célhoz kötött adatkezelés elvének figyelembe vételével a kirendelt igazságügyi szakértő név adatán és elérhetőségén kívüli egyéb természetes személyazonosító (születési hely és idő, anyja név) adatának kezelése szükségtelennek tűnik.

3. A 28. § (3) bekezdésével, azaz a zártan kezelt adatok megismerhetőségével kapcsolatban jelzem, hogy ez olyan tárgykör, amely az Ákr.-en kívül más eljárási kódexeket, elsősorban a Be.-t is érinti és több eljárási szabályanyag összhangba hozását igényli. Az adatvédelmi probléma abban ragadható meg, hogy bár az Ákr. korlátozza, hogy a zárt kezelésű adatokhoz ki férhet hozzá, ám ha ezen adatok pl. a Be. (vagy más törvény) alapján történő adatigénylés folytán a büntetőügyben eljáró hatósághoz (vagy más állami szervhez) kerülve kikerülnek az Ákr. hatálya alól, akkor esetleges, hogy az adatátvevő szerve vonatkozó saját eljárási normaanyag alapján az adatok továbbra is zárt kezelésűek maradnak, vagy olyan személy is hozzáférhet azokhoz, akik az Ákr. alapján nem lennének erre jogosultak. (Ez a probléma a hatályos Ket.-tel összefüggésben is felvethető.)

4. A 32. § szövegét javaslom pontosítani, figyelemmel arra, hogy közigazgatási hatósági ügyekben tartott közmeghallgatásokkal ellentétben a tárgyalások megtartására nem a nyilvánosság előtt kerül sor. A hatósági ügyekben tartott tárgyaláson az eljárásban résztvevő, meghívott személyek vesznek részt.

5. A közigazgatási hatósági döntések megismerhetőségéről: az Infotv. 27. § (2) bekezdés g) pontja szerint a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jogot - az adatfajta meghatározásával - törvény bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásra tekintettel korlátozhatja, ezért fontos, hogy az Ákr. pontosan meghatározza, hogy a közigazgatási hatósági eljárásban kezelt közérdekű és közérdekből nyilvános adatok esetében hol húzódnak a megismerhetőség határai és az Infotv.-ben meghatározott megismerhetőségi főszabályhoz képest mik a korlátozások.

Az Ákr. tervezete nem tartalmazza a Ket. jelenleg hatályos 69/A. §-át, mely a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog érvényesülésével összhangban a közfeladatot ellátó

szervek döntéseit – a személyes adatok, a minősített adatok és a védett ismeretek felismerhetetlenné tételével – bárki számára megismerhetővé tették. A közigazgatási döntések általános érvényű nyilvánosságának elmulasztásával olyan közérdeklődésre számot tartó döntések nem kerülhetnének nyilvánosságra, mint például a fogyasztóvédelmi döntések, a környezeti károk, ártalmakkal, az egészséget érintő fogyasztási cikkek, szolgáltatások engedélyekkel kapcsolatos kérdések stb.

Az Ákr. indoklásában kifejtettek szerint az új törvény célul tűzte ki a korrupciós kockázatok minimalizálását, az államigazgatás integritásának védelmét, amelynek azonban alapvető kiindulás pontja, hogy az nem válik elidegenült gépezetté, az állampolgárok megismerhetik a közigazgatás működését, tartani tudják magukat a jog gyakorlati megvalósulásához is. A döntések megismerhetősége vitathatatlanul hozzájárul az állami szervezetbe vetett közbizalom erősítéséhez, ahogy azt az indoklás tanúsága szerint az Állami Számvevőszék is javasolta. A kiszámítható joggyakorlat azonban nem kizárólag a bírósági döntések nyilvánossága révén érhető el, hanem a jelenleg hatályos Ket. 69/A. § már elért nyilvánosság-szintjének megtartásával is. Bizonyos ügykörökben, mint például a fogyasztóvédelem, környezetvédelem, természetesen az igényre történő nyilvánossá tételén túl a proaktív, honlapon való közzététellel való nyilvánosságra hozatal is szükséges.

Az iratbetekintési szabályok azt sugallják a jelenlegi tervezeti formában, hogy az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében deklarált közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jogot korlátozná, és harmadik személyeknek kizárólag jog érvényesítése és kötelezettség teljesítése esetén engedné az eljárások során keletkezett adatok megismerését. Egy folyamatban lévő eljárás során – az Infotv. 27. § (5) bekezdésének megfelelően – erre természetesen van mód, az eredményes és külső befolyástól mentes döntéshozatalhoz szinte elengedhetetlen. A döntés meghozatalát követően azonban álláspontom szerint kiemelten fontos közérdek szól amellett, hogy a döntések megismerhetőek legyenek.

Az adatelvnek megfelelően az Infotv. 29. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az adatokat tartalmazó dokumentumról vagy dokumentumrészről, annak tárolási módjától függetlenül az igénylő másolatot kaphat. Azonban, amennyiben a közérdekű adatot tartalmazó dokumentum az igénylő által meg nem ismerhető adatot is tartalmaz, a másolaton a meg nem ismerhető adatot felismerhetetlenné kell tenni [Infotv. 30. § (1) bekezdés].

Amennyiben az Ákr. nem egyértelműsíti a közigazgatási eljárások során keletkezett adatok, döntések nyilvánosságát, a jogalkalmazás során a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való alapjog lényegi tartalmát általánosságban szabályozó törvényt, az Infotv.-t kell majd alkalmazni az eljárások során keletkezett adatok megismerésére.

Javaslom, hogy a nyilvánosságot kifejezetten írja elő az Ákr. is, mivel jogalkalmazási szempontból sokkal egyértelműbb helyzetet teremt, mint a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismerését általánosságban szabályozó Infotv. az információszabadság érvényesülése érdekében és így módon a kiszámítható, állampolgár-közeli közigazgatás biztosítása érdekében is.

6. Megemlítem, hogy a hivatalos dokumentumok megismerhetőségét a Rendelet is érinti. A Rendelet szerint a tagállamoknak jogszabályban kell összeegyeztetniük a személyes adatok e rendelet szerinti védelméhez való jogot a véleménynyilvánítás szabadságához és az információszabadsághoz való joggal, ideértve a személyes adatoknak az újságírás, illetve a tudományos, művészeti vagy irodalmi kifejezés céljából végzett kezelését. Amennyiben a tagállamok ezen adatkezelési célokat érintően a Rendeletben foglaltakhoz képest kivételeket vagy eltéréseket határoznak meg értesíteniük kell a Bizottságot az elfogadott nemzeti jogi

rendeletekről. A Rendelet szabályai között szerepel olyan is, mely a hivatalos dokumentumokhoz való nyilvános hozzáférésre vonatkozik. A rendelet szerint a közjogi hatóságok, illetve közjogi szervek vagy magánjogi szervezetek birtokában lévő hivatalos dokumentumokban szereplő személyes adatokat közérdekű feladat teljesítése érdekében az adott hatóság vagy szerv az uniós joggal vagy a hatóságra vagy szervezetre vonatkozó tagállami joggal összhangban nyilvánosságra hozhatja annak érdekében, hogy az említett hivatalos dokumentumokhoz való nyilvános hozzáférést összeegyeztesse a személyes adatok e rendelet szerinti védelméhez való joggal.

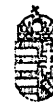
7. A személyes adatok védelme szempontjából aggályosnak tartom, hogy a 87. § szerint a jelenleg hatályos Ket. szabállyal ellentétben a hatósági határozat kivonatokat anonimizálatlan formában kell közhírré tenni.

8. Bár az információs alapjogokkal csak közvetett és távoli kapcsolatban van, a VII. fejezet 101.§-103.§-aihoz fűzött indoklásra tekintettel jelzem, hogy problematikus az, miszerint az eljárás megszüntetésének a hivatalbóli eljárásokban alkalmazandó esetei kikerülnek a törvényből. Ugyanis amikor a hivatalbóli eljárásban a tényállás nem tisztázható, és további eljárási cselekménytől sem várható eredmény, az eljárás végzéssel való lezárása indokolt. Hatóságunk jogalkalmazási tapasztalatai szerint ennek a szabálynak az alkalmazása változatlanul szükséges, ha az ügyfél együttműködése még szankcionálással, többször kiszabott, esetenként behajthatatlan eljárási bírság kiszabásával sem érhető el. Ilyen esetekben helytelen lenne, ha a hatóságnak a tényállás tisztázását gátoló ügyfél érdekeire figyelemmel azt kellene kimondania, hogy nem történt jogsértés. Álláspontom szerint ez a jogkövető és együttműködő ügyfelek számára negatív minta lenne.

9. Hatóságunk jogalkalmazóként is érintett a közigazgatási hatósági eljárás szabályozását illetően, mert az Infotv. alapján többféle hatósági eljárás vitele is a Hatóságunk hatáskörébe tartozik. Véleményem szerint e tekintetben jelentős eljárási jogi változást fog hozni a Rendelet 2018-as hatálybalépése. Ugyanis a Rendelet megerősíti a tagállamok azon, jelenleg is érvényes kötelezettségét, hogy nemzeti szinten működő, független felügyeleti hatóságot hozzanak létre. Kimondja, hogy az egyes tagállamokban egyenértékű hatáskört kell biztosítani a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályok betartásának ellenőrzéséhez és biztosításához, és a jogsértőkre egyenértékű szankcióknak kell vonatkozniuk. Rögzíti az előírásoknak való megfelelést biztosítani hivatott módszereket, valamint a szabályok be nem tartása esetén alkalmazandó eljárásokat is. Például az olyan fontos tagállamközi ügyekben, amelyekben több nemzeti felügyeleti hatóság is érintett, egyetlen felügyeleti határozatot hoznak. Ez az egyablakos mechanizmus elve, amely azt jelenti, hogy azoknak a vállalkozásoknak, amelyek több tagállamban rendelkeznek leányvállalattal, csak a székhelyük szerinti tagállam adatvédelmi hatóságával kelljen együttműködniük.

A Rendeletben számos olyan „*az illetékes felügyeleti hatóság feladat- és hatáskörébe tartozó*” új jogintézmény (vizsgálati hatáskörök, korrekciós hatáskörök, hatósági engedélyezési és tanácsadási hatáskörök, az uniós fő és társhatóságokkal való együttműködés, kölcsönös segítségnyújtás és közös műveletek lefolytatása, az egységes alkalmazást célzó mechanizmusok, sürgősségi eljárás) szerepel, melyek speciális, az uniós gyakorlattal egységes eljárásrendet igényelnek. (Emellett a jelenlegi ismereteink alapján még nem állapítható meg az sem, hogy a rendeletben felsorolt feladat- és hatáskörök mindegyike a magyar közigazgatási jog szerint hatósági jellegű ügynek minősül-e vagy sem.)

A Rendelet a tagállamok számára lehetővé teszi, hogy a Rendeletben szereplő szabályok alkalmazását pontosító, illetve korlátozó nemzeti rendelkezéseket tartsanak fenn vagy vezessenek be. A rendelet egyes elemeit beépíthetik a vonatkozó nemzeti jogszabályaikba, ha a koherencia

biztosításához, valamint ahhoz szükséges, hogy a rendelkezések a hatályuk alá tartozó személyek számára érthetőek legyenek.

Fentiekre tekintettel a 2018-ban bevezetésre kerülő új adatvédelmi eljárások sajátos szabályrendszer alapján folytatandóak le, melyek részletszabályai nem rendezhetőek egy, az adott tagállam minden más eljárására is irányadó általános eljárási törvényben. Ehhez önálló, az Unió társhatóságaival egységes alkalmazást célzó és emellett a nemzeti joggal is koherens eljárási kódex kialakítása szükséges.

Az előzőekben összefoglaltakon túl a magyar adatvédelmi hatóság sui generis eljárási joganyagának megalkotását indokolják az alábbiak is:

- A Rendelet és az Ákr. II. fejezetében szereplő eljárási kötelezettség, hatásköri, illetékességi, megkeresési és az illetékességi területen kívüli eljárás szabályai eltérőek.
- A Rendelet az ügyintézési határidők és határidő keretek és azok túllépése esetén alkalmazandó lépések tekintetében is eltér a törvénytervezettől.
- Az Európai Bizottság meghatározhatja a felügyeleti hatóságok közötti kölcsönös segítségnyújtás formáját és eljárásait, valamint a felügyeleti hatóságok és az Európai Adatvédelmi Testület, elektronikus úton történő információcseréjére vonatkozó szabályokat. A másik felügyeleti hatóság által kért információt főszabályként elektronikus úton, egységes adatlap használatával kell teljesíteni. Az adatlap Európai Bizottság általi kidolgozása már folyamatban van.
- A közös vizsgálatokban és végrehajtási intézkedésekben egy másik tagállam felügyeleti hatóságának tagjai vagy alkalmazottai is részt vesznek. Vizsgálati hatáskörüket a saját tagállami jogukkal összhangban vagy a kirendelő felügyeleti hatóság tagállami jogának megfelelően gyakorolják.
- A törvénytervezet 121. §-a szerint az ügyészi felhívásra és fellépésre a hatóság az ügyész által kifogásolt döntését korlátozás nélkül módosíthatja, illetve visszavonhatja, azonban a rendelet szerint a felügyeleti hatóságok tagjai a rájuk bízott feladatok végzése és hatáskörök gyakorlása során mindennemű – közvetlen vagy közvetett – külső befolyástól mentesen kötelesek eljárni és senkitől sem kérhetnek vagy fogadhatnak el utasítást.

A fentiekre figyelemmel javasolom az Ákr. 8. §-ban felsorolt, a törvény hatálya alól kivett eljárások körét kiegészíteni a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályok betartásának ellenőrzésére és biztosítására irányuló eljárásokkal. Minthogy a Rendelet hatályba lépése a magyar adatvédelmi joganyag felülvizsgálatát teszi szükségessé, ennek keretében dolgozandók ki a Hatóságunk eljárásainak szabályozására vonatkozó nemzeti jogi keretek.

A Kp.-t érintő észrevételek és javaslatok

1. A Rendelet szerint minden természetes és jogi személynek joga lesz a tényleges bírósági jogorvoslathoz a felügyeleti hatóság rá vonatkozó, jogilag kötelező erejű döntéseivel szemben. (Ide tartoznak a felügyeleti hatóság vizsgálati, korrekciós, és engedélyezési hatásköreinek gyakorlására, illetve a panaszok megalapozatlannak tekintésére vagy elutasítására vonatkozó döntések.) Emellett a Rendelet a tagállami bíróságok eljárására vonatkozó olyan speciális szabályokat is rögzít, melyek konkrétan a közigazgatási pereket érintik.

- Az ilyen egyik szabály például az, hogy amennyiben valamely felügyeleti hatóságnak az Európai Adatvédelmi Testület határozatát végrehajtó határozatával szemben olyan keresetet nyújtanak be valamely tagállami bíróságon, amelynek a tárgya az Európai

Adatvédelmi Testület határozatának az érvényessége, a szóban forgó tagállami bíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy érvénytelennek nyilvánítsa az Európai Adatvédelmi Testület határozatát, hanem az érvényesség kérdését a Bíróság elé kell utalnia az EUMSZ Bíróság által értelmezett 267. cikkének megfelelően minden olyan esetben, amikor a határozat a véleménye szerint érvénytelen. A tagállami bíróságok azonban nem utalhatnak a Bíróság elé az Európai Adatvédelmi Testület határozatának az érvényességével kapcsolatos kérdést olyan természetes vagy jogi személy kérelmére, akinek volt lehetősége az adott határozat megsemmisítése iránti keresetet benyújtani, ám azt elmulasztotta megtenni az EUMSZ 263. cikkében megállapított határidőn belül, különösen, ha a szóban forgó személyt a határozat közvetlenül és egyénileg érinti.

- Egy másik, a Kp.-ba beépítendő eljárás-felfüggesztési szabály az, ha egy olyan bíróság, amely előtt eljárást indítottak valamely felügyeleti hatóság által hozott határozattal szemben, okkal feltételezheti, hogy ugyanazon adatkezelésre vonatkozóan – például ha ugyanazon adatkezelői vagy adatfeldolgozói tevékenységek keretében végzett adatkezelés esetében megegyezik a tárgy, illetve ha megegyezik a jogalap – már eljárás indult valamely más tagállam illetékes bírósága előtt, fel kell vennie a kapcsolatot ez utóbbi bírósággal annak céljából, hogy meggyőződjön ezeknek az összefüggő eljárásoknak a létezéséről. Ha valamely más tagállam bírósága előtt összefüggő eljárások vannak folyamatban, valamennyi olyan bíróságnak, amely előtt az eljárás később indult meg, felfüggesztheti az eljárását, vagy valamely fél megkeresésére megállapíthatja a joghatóságának hiányát azon bíróság javára, amely előtt elsőként indult meg az eljárás, amennyiben ez utóbbi bíróságnak joghatósága van a szóban forgó eljárások tekintetében és az adott tagállam joga lehetővé teszi az összefüggő eljárások összevonását. Az eljárások akkor tekintendők összefüggőnek, ha olyan szoros kapcsolat áll fenn közöttük, hogy a külön eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatok elkerülése végett célszerű azokat együttesen tárgyalni és róluk együtt határozni.

2. A Kp. 56. § (3) bekezdése alapján „*Ha a bíróság észleli, hogy a keresetlevél vagy az ahhoz csatolt okirat minősített adatot tartalmaz, és az azt szolgáltató fél a megismerési engedélyt nem szerezte be, hivatalból megkeresi a minősítőt a megismerési engedély beszerzése céljából.*” Nem világos, hogy milyen összefüggésben történik a megismerési engedély említése. A 2009. évi CLV. törvény (továbbiakban: Mavtv.) 11. § (1) bekezdése alapján „*az érintett a minősítő által kiadott megismerési engedély alapján, személyi biztonsági tanúsítvány nélkül jogosult megismerni nemzeti minősítésű személyes adatát. Az érintett köteles a nemzeti minősített adat megismerése előtt írásban titoktartási nyilatkozatot tenni és a nemzeti minősített adat védelmére vonatkozó szabályokat betartani.*” A Mavtv. előírásai alapján a megismerési engedély csak a minősítő és az érintett közötti jogviszonyban és csak a (nemzeti minősített adatot képező) személyes adatra értelmezhető például egy iratbetekintés során, mely szabály a minősített adatok felhasználására, jelen esetben keresetlevélben vagy ahhoz csatolt okiratban történő felhasználásra nem értelmezhető.

3. A Kp. 147. § (2) bekezdése értelmében a Kúria az önkormányzati rendeletek jogszabályba ütközésének vizsgálata eredményeként született döntéseit köteles honlapján közzétenni. A mindenkire nézve kötelező erejű döntések bárki számára könnyedén elérhető különös közzétételi lista létrehozását Hatóságunk teljes mértékben támogatja és üdvözli, azonban a pontos, kiszámítható közzététel érdekében javasolom, hogy az elektronikus információszabadságot szabályozó egyéb rendelkezésekhez – Infotv.-hez, Bszi.-hez. – hasonlóan a közzététel határidejéről és archívumban tartásáról is rendelkezzen a törvény. Az Alaptörvény VI. és XXVIII. cikkének együtt értelmezése alapján a bírósági határozatok megismerhetősége alkotmányos követelmény. Hatóságunk az alábbi jogszabályi rendelkezések alapján kialakított gyakorlata során a bírósági ítéletek mind szélesebb körű megismerhetősége mellett foglalt állást.

Álláspontom szerint a bírósági ügyekben meghozott bírósági határozatok és azok indokolásai közérdekű adatok, természetesen a meghozott ítéletre vonatkozó adatigénylés teljesítésekor, illetve a közzététel során figyelemmel kell lenni a Bszi. 166. §-ának szabályaira. Az Infotv. 30. § (1) és (2) bekezdése alapján: *„ha a közérdekű adatot tartalmazó dokumentum az igénylő által meg nem ismerhető adatot is tartalmaz, a másolaton a meg nem ismerhető adatot felismerhetetlenné kell tenni. (2) Az adatigénylésnek közérthető formában és – amennyiben ezt az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv aránytalan nehézség nélkül teljesíteni képes – az igénylő által kívánt technikai eszközzel, illetve módon kell eleget tenni. Ha a kért adatot korábban már elektronikus formában nyilvánosságra hozták, az igény teljesíthető az adatot tartalmazó nyilvános forrás megjelölésével is. Az adatigénylést nem lehet elutasítani arra való hivatkozással, hogy annak közérthető formában nem lehet eleget tenni”.*

A bírósági határozatok mint közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat tartalmazó dokumentumok másolatának megismerhetővé tételekor kizárólag a nem közérdekből nyilvános személyes adatok, illetve az Infotv. 27. §-a szerinti adatok tehetők felismerhetetlenné az adatelv alapján. A Bszi. és a Pp. viszonyára vonatkozóan álláspontom szerint a BHGY az Infotv. 37. § (2) bekezdése szerinti különös közzétételi listának minősül. A Bszi. 163. § (1) – (2) bekezdéseiben meghatározott közzétételi kötelezettségek nem a nyilvánosság korlátozását jelentik, hanem a bíróságok kötelezettségének ésszerűsítését, a jogalkalmazási gyakorlat megismerhetősége szempontjából kiemelkedőbb határozatok proaktív megismerhetővé tételét. A Bszi. 166. §-a az adatelvet figyelembe véve – az Infotv. 30. § (1) bekezdésének megfelelően – határozza meg azon adatok körét, amelyeket felismerhetetlenné kell tenni, illetve „nem kell törölni” a nyilvánosságra hozatal során. A Bszi. 166. § (3) bekezdése – a Pp. 119. § (9) bekezdéséhez hasonlóan – a nyilvánosság szükségtelen korlátozását jelentené, azonban a közzététel mellőzését mérlegeléshez köti. Ezen mérlegelési jog gyakorlása során a bíróságoknak természetesen figyelembe kell venniük az Infotv. 30. § (5) bekezdését is, amely szerint mérlegelés esetén a nyilvánosság korlátozásának alapját szűken kell értelmezni, és a nyilvánosság kizárólag abban az esetben korlátozható, ha az alapjául szolgáló közérdek nagyobb súlyú a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítéséhez fűződő közérdeknél. Az információszabadság és a Bszi. 166. § szerinti érdekek mérlegelése biztosíthatja, hogy például a személyiségi jogok védelme vagy a hallgatóság rendzavarása miatt elrendelt zárt tárgyalás esetén is a BHGY-ba történő közzététel útján megismerhetővé váljanak a bírósági határozatok.

A Pp. 119. § (9) bekezdése értelmében *„nem adható másolat a (7) bekezdés alapján az olyan határozatról, mely az (1) és (2) bekezdésben meghatározott titkot tartalmaz, továbbá azon határozatról, melyet a XV-XVIII. Fejezetben meghatározott vagy olyan perben hoztak, amelyben a bíróság a nyilvánosságot a tárgyalásról vagy annak egy részéről kizárta”.*

Hatóságunk álláspontja szerint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való alapjog érvényesülésének, az egyedi adatigénylés (Infotv. 26. § (1) bekezdés és 28. § - 30. §) teljesítésével összefüggésben határoz meg korlátokat, amikor az adatelvet figyelmen kívül hagyva az adott bírósági ügyel/ügyekkel kapcsolatban keletkezett összes közérdekű és közérdekből nyilvános adat megismerhetőségére kiterjeszti a megtagadás kötelezettségét. Ezen rendelkezés továbbá ellentétes az Infotv. 27. §-ával is, amely az adatfajták megjelölésének kötelezettségével együtt határozza meg az alapjog korlátozhatóságának eseteit, ezért álláspontom szerint a Pp. 119. § (9) bekezdése aránytalanul korlátozza a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való alapjogot.

Az Alkotmánybíróság a 3056/2015. (III. 31.) AB határozatában a Pp. 119. § (9) bekezdésének alkotmányossági vizsgálata során megállapította, hogy *„a nyilvánosság szempontjából kivételként,*

a főszabályhoz képest *lex specialis*-ként tekintendő Pp. 119. §-ának (...) (9) bekezdése kizárja még a határozat anonimizált változatának a megismerhetőségét is, ha az a Pp. 119. § (1) és (2) bekezdésében szereplő titkot tartalmaz, továbbá ha a határozatot a Pp. XV–XVIII. fejezetében meghatározott vagy olyan perben hozták, amelyben a bíróság a tárgyalásról vagy annak egy részéről a nyilvánosságot kizárta. Szemben tehát a fenti szabályozási logikával, a jogalkotó ebben az esetben nem az adatok személyes vagy közérdekű (közérdekből nyilvános) jellegéhez igazítottan határozta meg a bírósági határozatokhoz való hozzáférést, hanem a teljes dokumentumra állított fel kizáró szabályt.” Bár az AB határozat nem állapított meg alaptörvényellenességet, a határozat kifejezetten a személyállapoti perekre, illetőleg az azokkal rokonítható esetekben „az elkülönítés lehetetlen vagy aránytalan” nehézségére hivatkozva tartotta elfogadhatónak, hogy „az egységes adathalmaz nem osztható részeire”. Tekintettel arra, hogy ezen eljárás-típus nem tartozik a közigazgatási bíróságok hatáskörébe, az adatelv érvényesülés érdekében javaslom, hogy a Kp a Pp. bizonyos esetekben (üzleti titok, minősített adatok) nyilvánosságot teljes egészében kizáró rendelkezéseit vizsgálja felül, és a közérdekből nyilvános üzleti titkok (Infotv. 27. § (3)-(3b) bekezdések) megismerhetősége érdekében is a döntés lényegi tartalmát tegye megismerhetővé azáltal, hogy az akár ilyen adatokat is tartalmazó eljárások eredményeként született döntésekből felismerhetetlenné kelljen tenni a meg nem ismerhető adatokat, ne az egész döntést zárják el a nyilvánosság elől.

Budapest, 2016. április „15.”.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár